

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 31 augustus 2017
Datum GS-besluit: : 26 september 2017

Vragen nr. 76

Vragen van mevrouw **A. van Langen-Visbeek** en de heer drs. **P.P.J. Slettenhaar** (VVD) over proces omgevingsvisie Noord-Holland

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 31 augustus 2017 door de leden van Provinciale Staten, mevrouw **A. van Langen-Visbeek** en de heer drs. **P.P.J. Slettenhaar** (VVD), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

De VVD Statenfractie heeft een aantal vragen over het proces in de Provincie Noord-Holland voor het opstellen van de Omgevingsvisie in de aanloop naar de invoering van de nieuwe Omgevingswet per 2019. Het baart de VVD zorgen dat het aantal vergaderingen, bijeenkomsten, campagnes en instrumenten toeneemt terwijl de helderheid en doelmatigheid van het proces afneemt. Ook maakt de VVD zich zorgen over de verregaande invulling van wensen van inwoners op basis van een beperkte en selectieve groep respondenten en het te weinig betrekken van de regiobestuurders.

De Omgevingswet is vanuit het subsidiariteitsbeginsel «decentraal, tenzij» opgebouwd. Dit betekent dat de gemeente als eerste «aan de lat staat» bij het realiseren van de maatschappelijke behoeften die in artikel 1.3 Ow zijn opgenomen.¹ De Provincie moet daarom constant afwegen waarom het nodig is een onderwerp wèl op provinciaal niveau i.p.v. gemeentelijk niveau te regelen.

In de Facebook-campagne, die gebruikt is als onderdeel van de publiekscampagne in de Provincie Noord-Holland, zijn echter verschillende stellingen opgenomen die geen verband leken te hebben met provinciale taken maar betrekking hadden op gemeentelijke of rijkstaken. Twee voorbeelden:

- Mensen die geen bestrating in hun tuin hebben moeten korting krijgen op hun rioolheffing en anderen moeten meer gaan betalen.
- Het delen van je auto moet verplicht worden.

¹ Handreiking omgevingsverordening 1.0 - Invoeringsondersteuning Implementatie Omgevingswet, IPO, maart 2017

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

INLEIDING BEANTWOORDING

Op 23 mei 2016 hebben Provinciale Staten de Startnotitie Omgevingsvisie NH2050 vastgesteld. Hierin is afgesproken dat het proces om te komen tot onze omgevingsvisie bestaat uit vier stappen: Verkenningen, Koers, Concept Visie en Visie. De tweede stap, de Koersfase nadert zijn afronding. Doel van deze Koersfase is dat Provinciale Staten halverwege het proces bepalen welke hoofdambitie en daarmee samenhangende doelen leidend moeten zijn voor de Omgevingsvisie die na deze fase zal worden opgesteld. Hiertoe zullen Provinciale Staten op 9 oktober a.s. een richtinggevend debat voeren. De hoofdconclusies uit het debat worden vastgelegd in een Statenvoordracht, die op 18 december aan PS ter besluitvorming wordt voorgelegd. Dat besluit vormt de basis voor de Concept Omgevingsvisie NH2050. Deze werkwijze is besproken en akkoord bevonden door het Presidium op 10 juli en 11 september j.l.

Om Provinciale Staten te helpen bij het bepalen van de hoofdambitie en doelen hebben GS een Discussiedocument opgesteld met drie verhaallijnen. Deze verhaallijnen zijn bedoeld om vanuit verschillende invalshoeken in samenhang de opgaven die de Verkenningen naar voren brengen, tegen het licht te houden en in beeld te brengen wat de belangrijkste keuzevraagstukken zijn. De verhaallijnen laten zien dat niet alle ambities met elkaar verenigbaar zijn en dat de keuze voor een ambitie bij een opgave consequenties heeft voor andere opgaven.

Om tot deze verhaallijnen te komen, zijn de grote thema's en de opgaven uit de Verkenningen NH2050 met elkaar in verband gebracht. Dit hebben wij gedaan op basis van een uitvoerige analyse, waaraan circa 80 mensen vanuit verschillende kennisgebieden hebben bijgedragen. Uit deze analyse is een aantal keuzepunten en kansrijke combinaties van thema's en opgaven naar voren gekomen. Deze zijn in de verhaallijnen en achterliggende tabellen verwerkt. Vervolgens zijn wij met zo'n 300 professionals, afkomstig van gemeenten, veiligheidsregio's, omgevingsdiensten, GGD's, waterschappen en belangenorganisaties uit de profit en non-profitsector, het gesprek aangegaan over hun ambities op dit gebied en hoe die zich verhouden tot andere ambities. Ook hebben wij hen gevraagd input te geven voor de verhaallijnen. Deze gesprekken hebben op verschillende manieren plaatsgevonden. In sommige gevallen hebben wij partijen een op een gesproken. Daarnaast hebben wij bijeenkomsten per thema georganiseerd voor kleine groepjes belanghebbenden en een grote bijeenkomst (werkcongres) waarbij alle thema's aan bod kwamen. Tot slot zijn er voor deze fase op een viertal momenten gesprekken gevoerd met bestuurders van gemeenten en waterschappen over de inhoud en samenwerking rondom de Omgevingsvisie.

Zoals in de startnotitie is afgesproken, hebben wij naast dit traject met professionele stakeholders met een publiekscampagne ook de inwoners van Noord-Holland actief betrokken. Deze campagne concentreerde zich rond vier verschillende onderdelen die een samenhangend geheel vormen: twee representatieve publieksonderzoeken, de Facebookcampagne *Jouw Noord-Holland* en zogenaamde huiskamergesprekken. De uitkomsten van de publiekscampagne geven een beeld van wat Noord-Hollanders belangrijk vinden in hun leefomgeving en hoe zij aankijken tegen de uitdagingen die de Verkenningen NH2050 naar voren hebben gebracht.

De **representatieve** panelonderzoeken, die ruim voldoen aan de algemene criteria die aan sociaal-wetenschappelijk onderzoek worden gesteld, zijn gehouden onder 1600 respectievelijk

1400 Noord-Hollanders. Uit het eerste onderzoek komt naar voren dat Noord-Hollanders de volgende thema's als de top 5 zien voor de toekomst van de fysieke leefomgeving:

- 1) gezonde leefomgeving
- 2) voldoende werkgelegenheid
- 3) voldoende woningen in de stad voor iedereen
- 4) open landschap behouden
- 5) geen overstromingsgevaar

Deze thema's zijn terug te vinden in de leidmotieven van de drie verhaallijnen die zijn opgenomen in het discussiedocument voor het richtinggevend debat in PS op 9 oktober: Gezond en Veilig NH, Economisch Duurzaam NH en Karakteristiek NH.

Daarnaast is een aantal **niet representatieve** activiteiten georganiseerd die bedoeld waren om 'reuring en kleuring' te geven aan het publieke debat. Zo wilden we op een laagdrempelige manier Noord-Hollanders informeren dat de Omgevingsvisie in de maak is, hen bewust maken waarom de Omgevingsvisie relevant is en hen actief betrekken bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie. In dat kader zijn live-gesprekken georganiseerd in klein verband (Huis kamers van Noord-Holland) en groot verband (op Bevrijdingspop in Haarlem en Sail Den Helder) en is een online platform op Facebook gebouwd. Op dit platform konden we aansprekende content delen en werden onze inwoners opgeroepen hun visie over de toekomst van onze provincie te delen. De online uitingen zijn uitnodigend en worden ingezet voor het bevorderen van interactie, om vragen te stellen, informatie te delen en verhalen te vertellen – zowel in woord als in beeld.

Het bereik van Jouw Noord-Holland hebben we laten groeien door onder meer het inzetten van bestaande communicatiemiddelen, zoals het corporate Facebookaccount van de provincie, Twitter, de LinkedInpagina van de provincie en de website www.noord-holland.nl/omgevingsvisie. Via deze kanalen werd opgeroepen de Facebookpagina Jouw Noord-Holland te volgen en mee te praten. Het platform Jouw Noord-Holland heeft inmiddels meer dan 6800 volgers (peildatum 10 september 2017). Het referentiekader van zowel de panelonderzoeken als de huiskamergesprekken en het platform op Facebook zijn steeds de thema's die uit de Verkenningen NH2050 naar voren zijn gekomen.

De opbrengsten van de publiekscampagne zijn niet gebruikt om in het Discussiedocument al voor te sorteren op de uitkomst van de discussie in PS over de hoofdambitie en daarmee samenhangende doelen van onze Omgevingsvisie. Wij bieden PS alle opbrengsten aan om te kunnen betrekken in deze discussie en om daarmee het richtinggevend debat op 9 oktober a.s. goed te faciliteren.

Vraag 1:

Is GS het eens met de VVD dat deze stellingen kwalitatief tekort schieten?

Antwoord 1:

Nee. De stellingen op Facebook zijn bedoeld om de discussie onder inwoners aan te wakkeren over de hoofdthema's die uit de Verkenningen NH2050 naar voren zijn gekomen. Voor dat specifieke doel voldoen de genoemde stellingen naar ons oordeel. Wij zijn het dan ook niet met u eens dat deze stellingen in dit geval kwalitatief tekort schieten.

Vraag 2:

Om welke reden zijn deze stellingen opgenomen?

Antwoord 2:

Zie antwoord op vraag 1.

Vraag 3:

Welke provinciale taak heeft hier betrekking op?

Antwoord 3:

De genoemde stellingen hebben niet direct betrekking op een provinciale taak. Indirect zijn de stellingen verbonden aan onze taken op het gebied van respectievelijk waterveiligheid, verstedelijking en mobiliteit.

Vraag 4:

Wat is de relatie met de Omgevingsvisie?

Antwoord 4:

De stellingen zijn verbonden aan opgaven die uit de Verkenningen NH2050 naar voren komen, bij respectievelijk het thema klimaatverandering en het thema mobiliteit: 1) Hoe gaan we Noord-Holland beschermen tegen te veel water (veiligheid en overlast) en 2) Hoe verwerken we de grotere druk op de capaciteit en garanderen we de kwaliteit van mobiliteitsnetwerken?

Vraag 5:

Daarnaast zijn er stellingen opgenomen waarin de vraagstelling een suggestieve tegenstelling bevatte die feitelijk onjuist was, een keuze gaf tussen slechts twee van meerdere mogelijkheden, of een keuze gaf terwijl deze elkaar niet hoeven uit te sluiten. Bijvoorbeeld:

- Liever een minder duurzaam Noord-Holland dan een windmolen in mijn achtertuin.
- Schiphol groeit enorm en krijgt een steeds grotere economische positie in Noord-Holland. Willen we dit behouden, dan moet er meer geïnvesteerd worden in de bereikbaarheid van Schiphol dan in andere regio's waar niet zoveel bedrijvigheid is.
- Bouwen in de natuur of hoogbouw in de steden?
- Dilemma: Meer wegen aanleggen? Of meer stations en treinen?

Door de feitelijke incompleetheid van de deze vragen leveren de antwoorden volgens de VVD geen correct beeld op wat betreft de wensen van inwoners.

Heeft GS inzicht gehad in de stellingen en in hoeverre deelt u onze mening dat verschillende stellingen suggestief of incompleet zijn?

Antwoord 5:

Wij hebben geen inzicht gehad in de stellingen. De aanpak van de publiekscampagne, inclusief de inzet van Facebook als discussieplatform en de publieksonderzoeken als representatief onderdeel, is voorafgaand besproken in ons College. Deze aanpak is ook gepresenteerd aan PS voorafgaand aan de start van de campagne.

De stellingen zijn bedoeld om discussie te starten, om bewustwording te genereren en om kleuring te geven aan het publieke debat. Wanneer stellingen worden gebruikt om de discussie aan te wakkeren, moeten deze naar ons oordeel prikkelend zijn.

Vraag 6:

Is GS het met de VVD eens dat de inhoudelijke representativiteit van de uitkomsten van de Facebook-stellingen in twijfel getrokken kan worden? Zo ja, wat is uw overweging? Zo nee, wat is uw argumentatie daarbij?

Antwoord 6:

Ja, want de Facebook-campagne is niet bedoeld als representatieve peiling onder inwoners van Noord-Holland, maar als discussieplatform. Als representatieve peiling onder inwoners hebben we de twee publieksonderzoeken uitgevoerd onder respectievelijk 1600 en 1400 inwoners van de provincie.

Vraag 7:

Er zijn drie verhaallijnen gepresenteerd ten behoeve van het Koersdocument: Gezond en veilig NH, Economisch duurzaam NH, en Karakteristiek NH. De VVD is van mening dat het hanteren van drie verhaallijnen de suggestie wekt dat een keuze moet worden gemaakt uit een van deze verhaallijnen. Hoewel de verhaallijnen zijn bedoeld om het debat in Provinciale Staten over de hoofddambitie van de omgevingsvisie te helpen², lijken ze denkrichtingen te forceren. De uitkomsten van de participatiecampagne lijken echter aan te geven dat 'en, en, en' gewenst is, niet 'of, of, of'.

Wat is het doel van de werkwijze van GS geweest om drie verhaallijnen te gebruiken?

Antwoord 7:

Het Discussiedocument met de drie verhaallijnen is bedoeld als hulpmiddel voor PS om de hoofddambitie en daarmee samenhangende doelen voor de Omgevingsvisie NH2050 te bepalen. Het is niet de bedoeling om één van de verhaallijnen uit het Discussiedocument te kiezen, maar om aan de hand hiervan vanuit verschillende dominante invalshoeken in samenhang te kijken naar de opgaven zoals die uit de Verkenningen NH2050 naar voren zijn gekomen. Door de manier waarop de verhaallijnen zijn opgesteld, is het mogelijk om in de discussie over de lange termijnambities en – doelen de samenhang tussen verschillende ambities scherp in het oog te kunnen houden. De opdracht vanuit de Omgevingswet en vanuit de door PS vastgestelde startnotitie is immers om een integrale visie op te stellen. Daarom wordt in elke verhaallijn doorgeredeneerd op alle mogelijke consequenties van een ambitie en komen alle opgaven uit de Verkenningen NH2050 erin aan bod.

Het Discussiedocument met de drie verhaallijnen fungeert op deze manier als het ware als 'zeef' voor Provinciale Staten om de belangrijkste ambities en doelen naar boven te halen en om ervoor te zorgen dat deze samenhang hebben en consequent zijn.

Vanuit het College geven we daarbij mee dat voor ons de uitgangspunten die we in het Coalitieakkoord hebben geformuleerd voor de omgevingsvisie als vertrekpunt dienen.

² Brief GS aan PS: voorstel besluitvorming Koers NH2050, d.d. 3 juli 2017

Na het richtinggevende PS-debat van 9 oktober worden de drie verhaallijnen niet meer gebruikt. Zoals besloten in het Presidium van 10 juli j.l., zullen de hoofdconclusies uit het debat worden vastgelegd in een Statenvoordracht, die op 18 december aan PS ter besluitvorming wordt voorgelegd. Dat besluit vormt de basis voor de Concept Omgevingsvisie NH2050. De verhaallijnen hebben hun rol als hulpmiddel bij de discussie dan gespeeld.

Vraag 8:

Is GS bereid om deze werkwijze aan te passen indien dit niet het gewenste effect heeft?

Antwoord 8:

Ja, we zijn bereid deze werkwijze aan te passen wanneer blijkt dat deze niet het gewenste effect heeft.

Vraag 9:

Zijn alle 49 onderliggende opgaven³ terug te vinden in de Verkenningen 2050?

Antwoord 9:

Ja, in deel 2 van de Verkenningen NH2050 (pagina 48 - 61) zijn deze 49 opgaven beschreven.

Vraag 10:

Op 19 juli 2017 heeft de Provincie 5 tweets doen uitgaan over de resultaten van de publiekscampagne, waarbij in 4 tweets voor specifieke regio's wordt gesproken:

[Noord-Holland](#) @ProvincieNH

IJmonders vinden voor #2050 kwaliteit water, lucht, bodem belangrijk. Net als investeren in digitale infrastructuur <http://bit.ly/2vinKnI> pic.twitter.com/L36nElewxG
13:34 - 19 jul. 2017

[Noord-Holland](#) @ProvincieNH

Inwoners van regio #Alkmaar vinden investeren in kustbescherming en verkeersveiligheid het belangrijkste voor #2050. <http://bit.ly/2vinKnI> pic.twitter.com/SYPmH0cjap
14:42 - 19 jul. 2017

[Noord-Holland](#) @ProvincieNH

79% van de West-Friezen vindt het belangrijk om het karakteristieke landschap voor de toekomst te behouden.
#2050 <http://bit.ly/2vinKnI> pic.twitter.com/lvgloUIhhy
15:38 - 19 jul. 2017

[Noord-Holland](#) @ProvincieNH

³ Concept verslag 1e werksessie PS Koersdocument 22 juni 2017, p. 2, r. 57.

Inwoners Kop van Noord-Holland vinden kustbescherming en duurzame energie belangrijkste uitdagingen richting #2050. <http://bit.ly/2vinKnl> pic.twitter.com/vACIEfVN59
[16:32 - 19 jul. 2017](#)

De VVD ontving n.a.v. deze tweets bezorgde reacties van bestuurders uit deze regio's dat men niet bekend was met de conclusies en dat men deze inhoudelijk niet kon plaatsen.

Zijn de betreffende regio's betrokken geweest bij het trekken van deze conclusies?

Antwoord 10:

De conclusies zijn gebaseerd op de uitkomsten van het tweede representatieve panelonderzoek. De regio's zijn niet betrokken geweest bij het trekken van deze conclusies.

Vraag 11:

Hebben de betreffende regio's de conclusies ondersteund?

Antwoord 11:

Aangezien de regio's niet betrokken zijn geweest bij het trekken van de conclusies, weten we niet of de betreffende regio's de conclusies ondersteunen.

Vraag 12:

Is GS van mening dat deze tweets het denkproces in de regio's ondersteunen?

Antwoord 12:

Ja. De onderzoeken geven een goed beeld van wat Noord-Hollanders vinden. De onderzoeken zijn op onze website gepubliceerd, zodat niet alleen iedereen er kennis van kan nemen, maar er ook zijn voordeel mee kan doen. De tweets zijn bedoeld om aandacht te vragen voor de uitkomsten van het tweede panelonderzoek en daarmee bezoekers te trekken naar de website en de onderzoeken die goed inzicht bieden over hoe inwoners, ook per regio, denken over belangrijke thema's in onze Omgevingsvisie.

Vraag 13:

Tijdens de huiskamergesprekken werd per keer een bepaald onderwerp besproken. Deze onderwerpen lijken top-down goed te matchen met de regio waarin het huiskamergesprek werd gehouden, echter ontving de VVD feedback dat bottom-up andere onderwerpen wenselijk waren.

Wat is de mening van GS over de keuze van de onderwerpen van deze huiskamergesprekken?

Antwoord 13:

De keuze van de onderwerpen van de huiskamergesprekken is gebaseerd op de hoofdthema's die uit de Verkenningen NH2050 naar voren komen. Dat zijn de thema's (met daaraan gekoppeld de kernopgaven) waar onze omgevingsvisie in ieder geval een antwoord op moet geven. In alle gevallen is gezocht naar een bij het thema passende plek voor het huiskamergesprek. Veel van deze thema's spelen in alle regio's. Daar waar sprake was van een meer regiogebonden thema, zoals bijvoorbeeld de woningbouwopgave in de MRA, is dat thema gekoppeld aan het huiskamergesprek in die regio.

Vraag 14:

Is er voor de keuze van de onderwerpen per regio overleg geweest met gemeenten in de betreffende regio's?

Antwoord 14:

Nee, er is voor de keuze van onderwerpen per regio geen overleg geweest met de betreffende gemeenten.

Vraag 15:

In november 2016 zijn gemeentesessies gehouden waaraan vertegenwoordigers van 34 gemeenten, vertegenwoordigers van de veiligheidsregio's en vertegenwoordigers van regio Gooi- en Vechtstreek en Stadregio Amsterdam hebben deelgenomen. In de verslagen staat niet aangegeven wat voor vertegenwoordigers dit betreft.

Kunt u per gemeente aangeven wat voor vertegenwoordigers hebben deelgenomen aan deze gemeentesessies (wethouders, ambtenaren, raadsleden, burgers, bedrijven)?

Antwoord 15:

Aan deze gemeentesessies hebben ambtenaren van de betreffende gemeenten deelgenomen.

Vraag 16:

Hoe ziet GS de rol van de gemeenteraadsleden in dit verband en op welke wijze zijn zij in deze sessies betrokken?

Antwoord 16:

Gemeenten vormen voor ons een belangrijke partner bij het opstellen van onze Omgevingsvisie. We hebben verschillende bijeenkomsten voor gemeenten georganiseerd. Hierbij hebben we ons tot nu toe gericht op ambtenaren en wethouders. Daarnaast maken er vijf vertegenwoordigers van gemeenten en regio's deel uit van de ambtelijke projectgroep, naast een vertegenwoordiger namens de drie waterschappen in Noord-Holland.

Tot op heden zijn gemeenteraadsleden niet specifiek betrokken bij de georganiseerde werksessies.

Op 22 september heeft de provincie wel een bijeenkomst georganiseerd voor Gemeenteraadsleden en Statenleden over de Omgevingswet. Verder zullen we in het kader van de omgevingsvisie halverwege de fase na de koersbepaling (de fase waarin we de concept Omgevingsvisie opstellen), naast kleinere sessies, een grote bijeenkomst organiseren. Hiervoor zullen ook gemeenteraadsleden worden uitgenodigd.

Vraag 17:

Het proces om te komen tot een Omgevingsvisie- en verordening in de Provincie Noord-Holland duurt lang en is complex. De VVD hoopt dat een van de doelen van de Omgevingswet, nl. vereenvoudiging van het besluitvormingsproces⁴, in de praktijk al kan worden toegepast op het totstandkomingsproces in Noord-Holland.

⁴ 'Belangrijk is dat het huidige besluitvormingsproces wordt vereenvoudigd door de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB) van toepassing te verklaren en dat daarmee veel van de verbijzonderingen komen te vervallen.' Bron: Achtergrondinformatie: Opstellen omgevingsvisie, <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/aandeslag/producten/routeplanner/provincie/voorbereiding/>

Is GS bereid extra zorg te dragen voor tijdige aanlevering, goede leesbaarheid en bondigheid van de stukken t.b.v. de totstandkoming van de Omgevingsvisie- en verordening?

Antwoord 17:

Ja, daar zijn we toe bereid.

Vraag 18:

Is er een standaard format Omgevingsverordening voor provincies beschikbaar o.b.v. provinciale kerntaken? Wordt daar gebruik van gemaakt door de Provincie Noord-Holland?

Antwoord 18:

Nee, er is geen standaardformat Omgevingsverordening beschikbaar. Vanuit het Interprovinciaal Overleg (IPO) wordt gewerkt aan een handreiking Omgevingsverordening. De eerste versie van deze handreiking is sinds begin dit jaar beschikbaar. Wij zullen werken met deze handreiking.

Vraag 19:

Hoe verloopt dit proces in andere provincies en wat kan Noord-Holland daarvan leren?

Antwoord 19:

Wij zijn ambtelijk vertegenwoordigd in het IPO Programmteam Implementatie Omgevingswet. Op deze manier zijn wij nauw betrokken bij het denkproces om te komen tot een Omgevingsverordening, dat in alle provinciehuizen en op interprovinciaal niveau plaatsvindt. Wij staan in nauw contact met andere provincies en maken gebruik van hun ervaringen en kennis. En wij delen onze eigen ervaringen met andere provincies.

Vraag 20:

Hoe ziet GS het idee om een nieuwe expertmeeting met betrokken partijen zoals gemeentes te organiseren om hen te betrekken in de schrijffase van de omgevingsvisie? En op welke termijn is dit mogelijk; voorafgaand aan het vaststellen van de koers door PS of daarna, en indien daarna, in hoeverre kunnen gemeenten dan nog invloed uitoefenen op het proces?

Antwoord 20:

Wij vinden dat een goed idee. Zoals in de startnotitie afgesproken worden de professionele stakeholders, zoals gemeenten, waterschappen, belangenorganisaties en bedrijfsleven, in alle fasen van de Omgevingsvisie nauw betrokken door middel van verschillende bijeenkomsten. Dat geldt ook voor de fase na de Koersfase, waarin we de concept Omgevingsvisie gaan opstellen. In deze fase kunnen stakeholders zeker nog invloed uitoefenen op de inhoud van onze omgevingsvisie.

Een nieuwe expertmeeting nog voorafgaand aan vaststelling van de koers door PS is naar ons oordeel niet nodig. Zoals in de inleiding op onze beantwoording aangegeven zijn gemeenten, waterschappen en belangenorganisaties via verschillende bijeenkomsten en via de vertegenwoordigers in onze ambtelijke projectgroep nauw betrokken geweest bij het opstellen van het Discussiedocument.